



**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accomodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam abundè
suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Feria Sexta. Omnia Qvæ In Hoc Mvndo sunt, nihil esse, si cum iis, quæ
cœlo continentur, conferantur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56277)

FERIA SEXTA.

OMNIA QUÆ IN HOC MUN-
do sunt, nihil esse, si cum iis, quæ cælo con-
tinentur, conferantur.

Partitio.

1. Terrena cœlestium præstantia valescunt.
2. De rerum fluxuum transitu ac inopia.
3. De eorundem delusione ac tæbe.
4. Per adversa tendendum ad supera.

Memorare nouissima tua, & cogita,
nulla in hoc mundo reperiri posse gaudia,
quæ cum cœlestibus comparentur, & in
æternum non peccabis. Eccl. 7.

FIGURA.

2. Cor. 16. **V**ix gustauerat Elias, magnus ille Prophe-
tes Anachoretarum veterum princeps,
& vasta solitudinis incola, cui spelunca &
mons Oreb loco domicilij erant: cœlestes
delicias, diuinæque vix gloriæ scintillam
viderat; quin statim pallio oculos obdux-
erit, & faciem velauerit. Hocce Propheta
factum merito ponderanti visum est, hic
tacite gaudia Paradisi designari: quicumque
enim eadem vel summis labris attigere, vel
extrema lingua gustauere, oculos mundi
huius rebus ocludunt; secumque statu-
unt, nihil omnino in orbe reperiri, quod cum
æterna beatitudine gaudioque cœlesti com-
parari queat. Vltimam hanc concionem
hac super re instituere decreui, quam uti-
nam Spiritus sanctus auxilio suo promo-
uere, & gloriosissima mater ac Virgo inter-
cessionibus dirigere dignetur. Quamobrem
illius opem imploremus, & hanc cum Ange-
lo salutemus, patiter vnanimique voce di-
centes,

AVE MARIA.

I. Præclara Romanæ eloquentiæ parens Cicero, quæ
Ciceronis uis falforum deorum cultu deditus, & à
Christianæ religione alienus, tanti esse re-

rum cœlestium meditationem momenti o-
sententia, pinabatur, ut quicumque easdem ob ocu-
los, licet obiter tantum haberet, terrena-
rum facile obliuisceretur: *Cogitantes supera,*
inquit, *atque cœlestia, hæc nisi exigua &*
minima contemnamus. Diuina profecto Eth-
nici hominis sententia, qua rerum superna-
turalium excellentia pro dignitate explic-
tur.

Ad huius imitationem dicere solebat Pal-
ladius, Christianum, ubi ad cœlestes diuitias
anhelare, iuperneque Jerusalem delicias de-
siderare inceperit, non nisi mortem vitæque
finem exoptare, vitam hanc mortalem con-
temnere & fastidire, ut quæ ei grauis & mo-
lesta sit: adeo, ut sanctis cogitationibus sub-
uectus, omni momento in cœlorum regio-
ne obambulet, æque terra ad superna vsque
transvolans, inter Angelorum choros con-
uerfetur, ab hominum se societate conui-
ctuque penitus sequestrans; hinc dicere so-
lebat Paulus: *Nestra autem conuersatio est in*

cælis. Sane quotquot mentem ad supera direxe-
re, & cogitatione versari sunt in cœlestibus;
tantam inde voluptatem deliciasque haufe-
re, ut viuere eos hoc in mundo tæduerit. Ta-
stis sitidem Apostolus, hic enim cum cœ-
lestes diuitias degustasset, ad tertium nimi-
rum cælum euectus, adeo earum amore in-
census fuit, ut omni tempore & loco, infe-
riora hæc inanesque delicias, imo deliciarum
nomine penitus indignas, pertæsus, exclam-
et: *Desiderium habeo dissolui, & esse cum Chri-*
sto. Perinde ac si dixisset: *Quamuis totius v-*
niuersi imperium obtinerem, tamen viuere
mibi molestum esset; desiderans quippe &
anhelans anima ad altiora suspirat, gestit
interesse choris cœlestium, hos ambit, hos
exoptat, & cum Jesu Christo exultare con-
tendit; atque ideo non modo mortem sub-
ire, sed & penitus destrui, & in mille partes
dissolui, morte nimirum violenta pro diuino
nomine hinc abripi, paratus sum; quo scili-
cet tormentorum intensione & grauitate vin-
culis carnis disruptis, anima in libertatem
vindicetur, carceribusque terrenis emissa, sine
ullo impedimento, libera ad cœlestem domi-
cilium euolet.

Hercu-

David rex ad cœlestia aspirat. *Psal. 119.* Hercules ille Hebraicus Dauid, maius etiam desiderium ostendit; nam hinc rerum cœlestium pulchritudine & excellentia captus, illinc vero rerum terrenarum inanas pertasus, exclamat: *Hec mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Multum inco a fuit anima mea.* Dicere vult, Anne diutius in hac me lachrymarum valle detinebis Domine? mille mihi hic vixisse annis videor, quando, obsecro, aderit tempus, quo gloriam tuam intuear? quando veniam & apparebo ante faciem Dei? nam tunc satiabor, cum apparuerit gloria tua. A quadraginta, ne dicam sexaginta iam annis, in summa egestate vixi, panem petij, & tanta, cheu! mundi inopia & egestas est, vt me satiare nequeat; imo numquam aliquid mihi sufficiat, donec vultus tui lumen videam, gloriæque cœlestis particeps fiam; ô ardens rerum cœlestium & diuinarum desiderium!

Regnum cœlorum thesauro comparatur.

Matth. 13.

Ipsæ quoque Redemptor Christus, regni que huius Rex, tantopere id ipsum extulit, vt diceret hominem, si vel aliquam eius cognitionem haberet, illiusque delicias vel summis labris degustaret, omnium terrenarum rerum iacturam libenter facturum. Hinc in Euangelio ita de ipso locutus est: *Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro, quem qui inuenit homo, vendit omnia que habet, & emit illum.* Regnum, inquam, cœlorum, ager latissimus ac spatiosissimus est, in quo iagens illè gloriæ thesaurus absconditus latet, quem si quis vel cogitatione tantum inueniret, facile quidquid in mundo haberi vel optari posset, contemneret, quo agrum illum coemeret. Profecto ipsa Beatitudo opulentus quidam thesaurus est, quem si diligenter, toto, inquam, animo & affectu, inuestigare voluerimus, mille mundos, eius habendi ergo, libenter impendemus.

Ibid.

Aliam quoque super eadem re parabolam apud eundem Euangelistam reperio: *Simile est regnum cœlorum homini negotiatori querenti bonas margaritas, inuenta aut. in vna pretiosa margarita dedit omnia sua, & comparauit eam.* Cuius hic est sensus, omnes quotquot in hoc mundo viuunt, mercatores estis, (nam

alibi legimus: *Negotiamini usque dum Senio.*) *Luc. 19.* cœlestis autem gloria margarita est pretij incomparabilis, quam si inuenire aut tantum percipere potueritis, omnes facultates vestras & opes in eiusdem commutationem expenditis.

Macedonum Rex Alexander, cum multa de regni Indici opulenta & diuitiis fama audiisset, ita eius acquirendi armisque sibi parandi desiderio exarsit; vt quidquid antea magno labore summaque difficultate parauerat, Purperatis suis, regnum quoniam etiam paternum, diuideret. Hoc cum He-phæstion amicorum intimus admiraretur, regisque liberalitatem suspiceret, ab Alexandro audiuit, hoc ei nouum videri non debere, solas enim Indorum opes, vniuerso Philippi patris imperio præualere. Vt regium hocce Apophthegma in rem nostram concinnem, dico, homines, si diuitias amplissimas, quæ opulento cœlorum regno continentur, perspectas haberent; omnium libenter regnorum dominiorumque iacturam passuros; vnica Indorum Orientalium & cœlestium spe contentos, quæ solæ omnia mundi regna & imperia antecedunt.

Refert Heluetios Casar, audita Galliarum nostrarum fertilitate & diuitiis, patria earum subiugarum ergo, excessisse, & quo ad pugnandum magis accenderentur, omnisque in patriam revertendi spes abriperetur, proque terræ fertilissimæ occupatione, validius decretarent domos omnes incendiisse, & vrbes muris spoliasse. Ad eundem modum, Auditores, sicerto sciremus, quæ nam gaudia, quæ bona, eaque diuitiæ in noua hac Francia, Beatorum & Angelorum patria, contineantur; facile omnem hunc mundum desereremus, & flamma charitatis æstuantes; omnes illius ineptias & vanitates succenderemus. Nihil enim in vniuerso hoc mundo reperire est, quod cum diuitiis alterius comparari queat: quas si interdum animo volueremus, omnes peccandi illecebras occasionemque toleremus, & ad nullum delictum propenderemus; ita quippe Sapiens testatur: *Recordare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* *Eccle. 7.*

Hoc hodierna vobis concione exponere factagam: primo quanta sit mundi, si cum cœlesti gloria comparetur, vanitas, aperiam, deinde, non sine labore & difficultate, non sine sudore & pulvere, sed per varias tribulationes & afflictiones, ad eandem aditum patere. Itaque & hodiernam concionem finiam, & simul longiorem hanc de quatuor nouissimis telam succidam. Benevolentiam me solitæ zephyro vt prosequamini, rogo, ad primum me membrum accingo.

II. Nulla rerū cœlestium cum terrenis similitudo est. 1. Ioan. 2.

Nulla penitus rerum cœlestium, gaudiorumque superiorum cum terrenis est similitudo aut æquiparatio. Primo, quod illa perennia sint & permanentia, hæc inconstantia & mutabilia: nam, *transit mundus & concupiscentia eius*, instar fumi euanescit. Non dicit, transeunt res mundi huius, sed ipse mundus, qui non nisi mera inconstantia est, nihilque in ipso haberi potest permanens, omnes enim Monarchiæ amplissimæ transierunt, Respublicæ potentissimæ coaciderunt, pyramides cælo iniuriam facturæ ad terram collapsæ sunt: Alexandri occubuerunt; Cæsares interiit Cyri prostrati. *Transit igitur mundus*, transit diues ille epulo, qui epulabatur quotidie splendide, & induebatur purpura & bysso. *Quam ad viuum eius ruinam depinxit Psalmographus*, dum canit: *Vidi impium eleuatum & exultatum sicut Cedros Libani; transiit, & ecce non erat.*

Luc. 16. Vterius mihi in hac materia progredienti, videtur mundus non absurde mulo Absolomi comparari posse; statim enim atque ille rebelles & refractarios peccatores, quos eatenus vexit; ad fatalem ambitionis arborem, inanium desideriorum capillis implicatos, sentit adhærescere; subito elabitur, milleque tormentorum cruciatuumque hastilibus eisdem transfigens, animam tandem efflare cogit. Vnde satius est Paulo consulenti auscultare: *Hoc autem dico, fratres, ut qui hoc mundo utuntur sint tamquam non utantur, præteritis enim figura mundi huius.*

1. Cor. 7. Idem argumentum prosequens Haïas, eundem telis araneorum comparat, quibus

nihil fragilius aut inanius dari potest: *Telas, Mundani* inquit, *aranea texerunt.* Id est, superborum araneis cœ-ambitio, mundique gloria, araneorum gloria per similes est, sic namque sese euiscerant & euacuant, vt telas quasdam fragiles texant, quæ minimo Boreæ flabro dissoluntur aut perfinguntur, & non nisi ad muscas capiendas vtilis sunt, quidquid enim mundus eiusque sectatores ordiuntur, post varias etiam molestias & difficultates, non nisi telæ araneorum sunt, qui ad minimum fortunæ indignantis impetum colliduntur & euanescent: *Ita mundus transiit & concupiscentia eius.* 1. Ioan. 2.

Quam præclaram huiusce inconstantia figuram in S. Matthæi Euangelio detego. *Matth. 5.* Cum enim domum stolidi illius arenæ, loco petra inædificatam intueor, quæ ad primum turbine ad terram corruit; veram mundi imaginem videri video. Ipse enim domus fatuorum ac stolidorum cosmophilorum est, peccatorum, inquam, & delinquentium, sed inconstantia arenæ inædificata, quæ quamprimum, vt aduersa fortunæ turbine ingruere cœpit, concidit & solo prosteritur. Vere itaque: *mundus transiit, & concupiscentia eius.* 1. Ioan. 2.

Hinc sapienter fecisse mihi visus est Vicerex Egypti Joseph, qui quamuis quadraginta annorum spatio totius regni habenas moderatus esset, liberos adhuc haberet, quibus dotem assignaret; nullos tamen agros & possessiones in illa regione coemere aut comparare sibi posteris voluit. Sciebat siquidem, non stabilem illic Hebræos sedem habituros, sed breui, indignante Pharaone summa cum infamia, si dicere liceat, eiciendos. Daniel quoque Propheta, quamuis quinque potentissimos Reges prudentia & consilio direxisset, Nabuchodonosorem scilicet, Euilmerodachum, Baltassarum, Darium & Cyrum; noluit tamen in barbara illa regione rerum suarum sedem figere, cum omnium rerum exitum consideraret, sibi que proponeret, omnes honores & dignitates non nisi inanis. ineptias, vento & aura leuioribus, fortunæque ludibria, delicias quoque momentaneas

Gen. 40. 41.

42.

Dan. 2. 3. 4. 5.

I. IOAN. 2.

raneas esse, & eodem, quo nascuntur tempore, suffocari; iuxta Apostoli verba, *Transit mundus & concupiscentia eius.*

Et contra vero cœlum in æternum permanet, ipsum est domus illa inconcussa, petreæ inædificata, quæ nullos aduersitatum turbines, nulla fortunæ flabra pertimescit, sed omnia veluti festucas & bullas explodit & ridet; diuitiæ quoque eius æternæ sunt, nihilque in eodem reperire est, quod non perpetuum sit ac nunquam interituum. Figurare id expressit sponsa illa in Canticis, quando domus suæ membra describendo, sponso ait, *Signa domorum nostrorum cedrina, laquearia nostra cypressina.* Duo hic lignorum imputribilium genera rececit, vt insinuet, cœlum, quod sanctarum animarum, quæ Christi sponsæ sunt, palatium est; æternitate constructum esse, incorruptibilitate nitere, & constantia rectum: mundi autem huius palatium è ligno putrido compactum est, omnia eius membra quamprimum corrunt nihil in eo stabile reperitur, non nisi de ruina caluque illic sermo, at in cœlesti omnia solida sunt & stabilia. Nulla est igitur cœli cum terra similitudo, aut aliqua inter vtrumque proportio.

Mundus non nisi punctum quoddam est cœlo collatus.

Mundus namque non nisi punctum est, si cum cœlo conferatur, & punctum quod vix videatur, quia nimis ei vicini sumus: ideo namque sit, vt nescio quam in eo magnitudinem, fictam licet, admiremur, quam nos videremur, si longius ab eodem recederemus. Nam quemadmodum ex eo quod firmamentum longius à nobis remotum sit, stellas non nisi vt scintillas opinamur; cum tamen si in cœlo Saturnio essemus, easdem terra maiores iudicarem: ira quoque è contra, quoniam terræ affixi sumus, eandem suspicimus & admiramur; verum si nonnihil ab eadem recederemus, statim profecto eiusdem paruitatem videremus, quæ non nisi punctum, vanitas, atomus est, adeo vt ipsa nos fallat vicinitas, ac sitis remotior, & ab ea elongatio veritatem ostendat. Quando enim obiectum aliquod oculis nimis vicinum est, facultati que visibili propemodum

inhærescit, percipi à vidente vix potest; sed proportionata & mediocri distantia naturalem rei colorem & magnitudinem detegit. Vnde Philosophorum axioma, *en sibi e supra sensum positum non facit sensationem.* Ad eundem plane modum, quoniam mundus in oculos incurrit, eundem agnoscere aut eius naturam percipere nõ possumus: verum si nonnihil ab eodem recederemus, quamprimum profecto videremus, non nisi merâ eum vanitatem esse, & beatissimos iudicarem eos qui eundem pedibus conculcarunt. Ita olim sensit Psalmographus dum ait; *Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanas falsas.*

Psal. 36.

Adhæc, mundus hic non nisi locus paupertatis est, theatrum necessitatum, mera inopia ac mendicitas: quando domus aliquis suppellex describitur, eaque descriptio fit quam breuissime, euidentis signum est, non affluere illic opes, sed curta omnia esse & angusta. Moyses cum domus mundi huius membra & partes describeret, eius artificem non nisi sex dies in iisdem describendis ait in sumpsisse, & septimo die cuncta perfecisse: primo nempe creauit lucem, secundo firmamentum, diuisitque aquas, tertio arbores, herbas & plantas descripsit, quarto solem, lunam & stellas, quinto pisces maris recensuit & volucres cœli, sexto animalia terrestria cum hominibus, septimo vero compleuit opus suum, quod fecerat. Cum igitur tantillo tempore mundi suppellex descripta sit, signum est, eundem non esse vsquequaque opulentum.

Mundus: cœlo collatus non nisi mera inopia est.

Mundi creatio sex diebus peracta.

Quando aliquis pecunias enumerans, parum temporis in iisdem enumerandis insumit, dicere oportet, easdem non affluere. Ita Satan, princeps ille tenebrarum, & violentus mundi inuasor, cum illius diuitiarum rationem iniret & enumeraret quantum possideret, vnico eadem momento & verbo recensuit. Cum enim Filio Dei omnem mundi amplitudinem terræque magnificentiam demonstraret, notat Evangelista, vno id eum momento fecisse, non adhibita proluxa aut longiori singulorum enume-

Matth. 4. enumeratione, *Ostendit, inquit, omnia regna mundi, & gloriam eorum.* Annon igitur hinc euidenter colligitur, mundum non esse vsq; adeo locupletem, cum eius maiestas, magnitudo, diuitiæ, deliciaeque tam breuitempore enumerentur.

Et sane dum de alicuius statu diuitiisque iudicium ferimus, aut aliquem opulentum nominamus; de suis eum redditibus victitare nihilq; ab alio mutuum sumere dicimus: illum vero è contra inopem & miserum, qui nullos redditus habeat, & aliunde quidquid necessarium habet, mutuatur. Huiusmodi vero mundus est, tanta nempe illius paupertas est & inopia, vt non nisi mutuo uiuat, & quidquid possidet, ab alio sumat necesse sit: aquas namque à mari, pluuias à cælo mutuatur: itaque ab eodem dependet, vt si vel ad breue tempus eandem desereret, lumenque & influxus denegaret, pessum iret, ac penitus deficeret. Cælum quippe illius nutritius est, Mæcenas, & benefactor, hiberno tempore niues, æstiuo, calores, uentorum, & pluuias autumnali suppeditat: lumen quoque præbet, ne cespiter in tenebris, & ita discrimen adeat, solem, vt per diem instar facis illucescat; lunam vero, & stellas, quo noctu instar luminarium lumen præbeant.

Psal. 3.

Cælum è contra adeo opulentum & splendidum est, vt à nullo depēdeat, à nullo quidquam mutuatur, sed diuitiis plenum sit; nam, vt ait Psalmista, *Gloria & diuitia in domo eius.* Apposite duo hæc coniungit, in domo quidem Naaman erant diuitiæ, at non gloria aut honor, sed lepra infamia & opprobrium: in domo quoque epulonis omnia diuitiis redundabant, sed non honore, at potius ignominia & contumelia. At in cælo non nisi gloria, felicitas, honor, diuitiæ, & ea tam amplæ, vt finis earum haberi nequeat; nec easdem Angeli aut Sancti describere aut recensere unquam potuerint: quinque siquidem iam annorum millibus in iisdem indagandis, peruestigandisque laborarunt, & nondum ad finem queunt pertingere, aut memoriam eorum subducere. Dispicite igitur uobiscum, num aliqua cælum inter & terram sit æquiparatio.

Nulla profectio: omne namque quod in mundo est, inane est, umbra fugacius ac meretriciosa vanitas, imo vanitas vanitarum & omnium vanitas, merx fucata & fucum faciens, numquam ad dulces finis & vitium redolens, ita tamen fallax, vt quo plures quis habeat, eo & plures desideret, numquam ac satiari queat. In quo non multum mundani ab hydropticis discrepant, quo enim plus ex vanitatum aquis bibunt, quo & maiori siti habendique desiderio exæstuent? adeo vt totus ad sitim eorum restinguendum, desideria cohibenda, ambitionem coercendam, satietatemque afferendam, non sufficiat orbis. *Quin & instar Alexandri Macedonis se fecerunt, qui cum plures esse in mundo mundos intellexisset, lachrymari uertim cœpit.* Vnde poeta, *Vnus Palleo iuueni non sufficit orbis.*

Hæc siti laborabat David, duorum amplissimorum regnorum rex, quibus tamen animus eius expleri nequibat; hinc siti propemodum enectus clamabat; *sitiuit anima mea ad Deum fontem uiuum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei?* Toto, inquit, vitæ tempore siti laboraui, nullaque in mundo reperiri potuit aqua quæ eandem restingeret, quia omnia regna mea, aut quidquid omnino in mûdo me satiare nequeunt. Quo enim plus ex mundi aqua bibo, quo & magis sitio; nec ipse quidem Oceanus, in me licet redundet, ardorem & incendium quo flagro exstinguat. Quando igitur ueniet, Deus bone, dies illa, quando è fonte uiuo fluent in me aquæ uiuæ, quibus animæ, quæ ex iis gustant quamprimum reficiuntur? aquæ, de quibus Propheta ait, *Omnes sitientes uenite ad Isa. 55. aquas.*

Imitatur hoc in genere mundus Heliogabalum Imp. Rom. Hic enim epulum aliquando magnificum parauit, in quod non nisi picti cibi inferébantur, vt cœna picta & imaginaria, non autem uera uocari poterit, ipsique conuiuæ mensa surgentes magis esurirent, quam dum ad eandem accederent. Nouus Heliogabalus est mundus, animas ille ad epulum inuitat, regioque eandem conuiuio uidetur excipere, sed omnia fercula picta sunt, inania, omnesque deliciae fucatae & emen-

III. Mundites vanae sunt.

Mundus amplissimorum regnorum rex, quibus tamen animus eius expleri nequibat; hinc siti propemodum enectus clamabat; sitiuit anima mea ad Deum fontem uiuum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Toto, inquit, vitæ tempore siti laboraui, nullaque in mundo reperiri potuit aqua quæ eandem restingeret, quia omnia regna mea, aut quidquid omnino in mûdo me satiare nequeunt.

Quo enim plus ex mundi aqua bibo, quo & magis sitio; nec ipse quidem Oceanus, in me licet redundet, ardorem & incendium quo flagro exstinguat. Quando igitur ueniet, Deus bone, dies illa, quando è fonte uiuo fluent in me aquæ uiuæ, quibus animæ, quæ ex iis gustant quamprimum reficiuntur? aquæ, de quibus Propheta ait, Omnes sitientes uenite ad Isa. 55. aquas.

Imitatur hoc in genere mundus Heliogabalum Imp. Rom. Hic enim epulum aliquando magnificum parauit, in quod non nisi picti cibi inferébantur, vt cœna picta & imaginaria, non autem uera uocari poterit, ipsique conuiuæ mensa surgentes magis esurirent, quam dum ad eandem accederent.

Nouus Heliogabalus est mundus, animas ille ad epulum inuitat, regioque eandem conuiuio uidetur excipere, sed omnia fercula picta sunt, inania, omnesque deliciae fucatae & emen-

& eminentiæ: adeo vt maiori fame refecti quam non refecti, laborent.

At in cœlesti conuiuio omnia fercula vera sunt, cibi minime fucati, atque suauissimi, vt vel vnica earum gutta animas refatiet. Testabitur hoc Psalmographus: *Confiteantur Domino misericordia eius, & mirabilia eius si uis hominum, quoniam satiavit animam inanem & animam esurientem satiavit bonus.* Vnicam dixi aquarum cœlestium guttam ad interiorem sicim restinguendam sufficere, & bene dixi. Testis sit Petrus Apostolus, qui cum in morte labor non nisi vnicam guttam gustasset, adeo satiatus fuit, nulla vt amplius siti laboraret, nulloque erga mundi huius res desiderio teneretur, inebriatusque clamaret: *Bonum est nos hic esse; quod Augustin. exponens ait: Si vna gutta ex Paradisi flumine hausta omnem huius mundi sitim exstinxit, quid inexhaustum honorum omnium pelagus non efficiet?*

Psalm. 106.

Matth. 6.
Mundus regio est, in quam filius prodigus secessit.

Psalm. 23.

Mundus locus immundus & reter est.

1. Cor. 5.
Psalm. 38.
Heb. 13.

Psalm. 88.

Ipse igitur mundus aridissima illa Libya est, in quo siti homines emoriantur, in illa namque nulla perfecta voluptas habetur, nulla delitiæ quæ mentem hominis fatient. Ipse est longinqua illa regio, in qua prodigi filii, id est, mundani, fame propemodum enecti, siliquis porcorum pascuntur: cœlū vero domus paterna, in quo omnes lautissime & iucundissime reficiuntur, in quo omnia iucundissima symphonia perstreperunt, in quo non nisi de epulis est sermo: *Beati, hinc exclamat Psalmographus, qui habitant in domo tua Domine. Mundus. Egyptus est, cuius incolæ non nisi allio, cæpis, aliisque lacrymas excutientibus herbis vescuntur: at cœlum terra promissionis, quæ fuit lacte & melle, quæ voluptatibus, dulcedine & gaudio repleta est. Nulla igitur vnus ad alteram est relatio.*

At magna inter vtrumque differentia, mundus enim locus reter, abominabilis, infamis & ignobilis est, bestiis & animalibus proprius, exilii, & peregrinationis locus. Hinc scriptum legitur: *Peregrinamur omnes à Domino.* Item. *Aduena ego sum in terra & peregrinus, sicut omnes patres mei.* Rursus: *Non habemus hic ciuitatem permanentem.* Locus est terribilis odoris, & mephitum pestilentissimam exhalans, adeo vt omnes in eodem emoriantur. Nam, *quis est homo qui viuet, &*

Tom. 4. Bessai Aduent.

non videbit mortem? Locus denique qui è quinque iam annorum millibus peste contagiosissima, quam Adam peccando inuexit, quæque omnibus sine vilo respectu mortem adfert, infectus est, *In quo omnes peccauerunt, & m. reus sunt.*

Rom. 7.

Cœlum vero locus voluptatis est, & iucundissimus, suauissima requies, domicilium amœnissimum, & secessus lætissimus, adeo vt vnica in eodem habitare die sit iucundus, quam per decem annorum millia hoc in mûdo, in lachrymarū hac conualle. Docuit hoc me Propheta regius: *Melior est dies vna in atriis tuis super millia.* Locus deinde voluptatibus diuis, deliciis affluens, gaudiis adeo locuples, vt Paulus Apostolus, qui aliquem iam eius gustum perceperat, eius videndi ergo, dissolui cuperet, finem vitæ desideraret, vt vel anima corpore euolaret, vel Neronis ensis, ceruicem incidendo, vitæ filium abscederet, & ad cœlos, locum deliciosissimum tandem transmitteret. Hinc ad Romanos scribens exclamat: *Insalix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius.*

Cœlum locus iucundissimus est

Psalm. 38.

Rom. 7.

Quid igitur cogitatis, cosmophili? vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? quid veras delicias contemnitis? quid tantopere terram dispicitis, & cœlum despicitis? Cogitate, quæso, quid Esau acciderit. Hic enim cum ob lenticulæ ferculum primogeniti iura vendidisset, in tantum pœnituit, vt viginti ipsis annis, imo toto pene vitæ tempore, calamitatem suam & peccatum deploraret. Videte ne idem omnino vobis contingat, vobis, inquam, qui ob rem leuissimam ob meras nugas, ob minimam voluptatulam beatitudinis æternæ iura, quæ Christus suo vobis sanguine comparauit, venditis: videte inquam, ne vos serius cum fuerit pœniteat, ac in æternum stoliditatem & infortunia vestra & quidem frustra, deploretis. Quod egregie Salomon mihi visus est insinuasse, cum has damnatorum expostulationes & querimonias effingit, *Nos insensati, quid nobis profuit superbia? aut diuitiarum tantantia quid contulit? transferunt omnia illa tanquam umbra.*

Gen. 25. &

17.

Sap. 1.

Lysimachus Thraciæ Rex cum à Scythis bello pressus siti ad mortem vsque affligeretur,

Pp

tur,

cur, hostium sese potestati dedit, ea tamen conditione, vt quantum haberet, biberet, sitimque restingeret. Cum ita inter vtroque conuentum esset, & abunde refectus errorem commissum agnouisset. *Quam breuis, inquit, voluptatis causa, & libertatem & regnum amisit*: Timendum est, & mundi amator, ne te, qui tam facile inimici te potestati committis & minima tentatione ingruente cum eodem pacifceris, aliquando pœniteat, tuamq; fatuitatem deplorans, millies ingemiscas ac dicas, Proh quanta mea dementia & fatuitas! quam stulte egi, quam effraznis mea cupiditas! ane ob nullius pretii rem totum amissum oportuit? ane terra cœli loco assumenda ob vanam gloriam beatitudini cœlesti cedendum? *Talia dixerunt in inferno hi qui peccauerunt*, inquit Sapiens. E quibus omnibus efficere licet, non posse res inferiores & mundi huius cum superioribus & cœlestibus comparari. Iam tempus postulat, vt ad alterum membrum veniamus.

Sap. 2.

Cœlestis gloria meritis paratur.

1. Cor. 14. 2. Tim. 2.

Hæc porro gloria, vt vterius pergam non nisi meritis iisque plurimis paratur; & si nullum sine labore & sudore bonum haberi potest, multo minus summum: prius enim id promerendum, quam habeatur. Sexcentis id e Sacra Scriptura locis confirmari potest; vt imprimis illa Apostolorum omnium sententia, *Per multas tribulationes oportet intrare in regnum caelorum*. & illa Paulina: *Nemo coronabitur, nisi qui legitime certauerit*. Cœlestis enim gloria corona est, sed quæ non nisi certantibus strenueque pugnantibus confertur: certamina itaq; & conflictus triumphum præcedant necesse est.

Egregiam huiusce rei parabolam apud S. Matthæum legere est: non prius sc. vineæ illi cultores operis mercedem à patrefamilias accipere, quam toto die in vinea laborassent.

Matth. 20.

Cum autem sero esset factum, dicit Dominus vineæ procuratori suo: Voca perarios, & redde illis mercedem, incipiens à nouissimis usque ad primos. Parabola huius mysterium hoc est, Non prius vineæ, id est, Ecclesiæ cultores à generali patrefamilias Deo, beatitudinis præmiū accipere, quam diligenter laborauerint. Notandum porro est, non dici hic, *Voca oratores*, qui multa quidem dicāt, sed pauca præstent,

quorum lingua brachio longior sit, & quorum opera verbis minime respondeant. Non dici etiam, *Voca patronos & senatores*, qui aliis quidem bene, sibi autem pessime consulant, qui tam discreti sunt in tribunalibus, sed nulla coram diuino tribunali pia opera adferunt. Non item, *Voca musicos*, qui omnes quidem partes norint canere, iucundissimam autem bonorum operum harmoniam in aperto resonantem, non audiant, sed solum, *Voca operarios*, quia opera bona ad salutem imprimis necessaria sunt, & ipsa beatitudinis corona non nisi in certaminum studio acquiritur.

L. 27. Figura.

Noluit olim claudos, & fracta manu & pede deformes templum ingredi, aut ad altare accedere Deus, quod designabat, eos qui bonis operibus non vacant, quorum brachia fracta sunt, cœleste templum, in quo Angeli perpetuo decantant, & cui Christus velut summus Pontifex præest, ingredi non posse. Nullus quoque lapis in templo Salomonis fuit, qui non prius vel malleo concinnatus, vel dolabra dolatus, aut ferro adaptatus esset: quo denotatur, nullum omnino Beatorum, qui sunt veluti lapides, in cœlestis Ierusalem fabricam destinari, in palatium illud regium coaptari, qui tribulationum malleo non prius probatus & expolitus fuerit, labores subierit, cruciatu tolerarit, variaque bonorum operum genera ediderit.

3. Reg. 6.

Christus quoque ex hoc mundo ad Patrem abiturus docebat, viam cœlum veritus, crucibus constratam esse, variaque in eadem supplicia esse perferenda; dixit enim: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam.* Crux siquidem, rotæ, patibula, tormenta que totidem veluti scalæ sunt gradus, quibus ad cœlestem beatitudinem ascenditur.

Matth. 6.

Idem, cum Zebedæi filii in regno eius ad dexteram hic, ad sinistram ille, considere desiderassent, petiit num calicem suum possent bibere, id est, num eandem passionem subire, quam per calicem designabat. Docere voluit, non dari ante passionem gloriam, & quicumque gloriæ coronam gestare desiderat, spineam prius gerere debere. Et profecto nullus vniquam ad gloriam peruenit, qui

Matth. 20.

qui non prius defudarit, quin & ipse Dei filius, ante quam in gloriam admittteretur, pati debuit, ita namque apud Euangelistam de se testatus est: *Nonne oportebat Christum pati, & ita intrare in gloriam suam?* Si ipsum Dei filium, prius quam gloriam, que naturaliter ei debebatur, adiret, pati oportuit, an non & nos, qui eius solummodo serui sumus, & ad quos eadem non nisi ex mera gratia & misericordia spectat, aliquid pati necesse erit? si dux, ut triumphum adipiscatur, viriliter & animose deceret, gregarius miles & de triuio, ad eandem gloriam anhelans otio disfluet, pugnam detrectabit, armaque rubigine sinet obduci?

Apo. 7.

Joannes cum copiosam hominum in celo turbam videret, ex omni populo & natione congregatam, coram agno statem, stolis albis induta, palmasque manibus gestantem, & vehementer miraretur, vocem mox audiuit: *Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, viriliter & ad sanguinem usque decertarunt, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni.* Ipse igitur tribulationes & afflictiones ad celestem gloriam perducunt, nec sine illis cuiquam gloriam adire conceditur, nam

Dulcia non meruit, qui non gustauit amara.

Simile.

Agricola, quo latiores seges exerceat, & vberioris mellis spes affulgeat, niues gelu brumam prius videat necesse est: hæc enim nisi præcesserint, mellis & æstas grandine densissima foedabitur. Ita quoque, ut læta alterius vitæ æstas; & copiosa beatitudinis æternæ mellis existat, hyems, hic tribulationum, bruma niuesque tormentorum præueniant oportet, ne fortasse ex impetu animi intemperie omnia congelascant.

Aliud.

Lauri folia, amara sunt & gustui insuaui, sed salubri corporisque valetudini conducibilia: Labores, pœnæ, tribulationesque acerbæ sunt & amaræ in initio, sed animæ admodum salutaræ, & ad salutem obtinendam imprimis necessariæ. Nam sicuti arca Noë, quo magis fluctus crescebant, eo cœlo & nubibus fiebat viciniore, ita quoque tribulationum vndæ animas in mundi huius Oceano fluctuantes sursum euehant, & quo illæ magis intumescunt & exurgunt, quo & hæc beatitudini cœlesti propiores fiunt. Nam ut sa-

pidiores & maiores pisces in salis aquis, non vero in fluuiis, reperire est non secus animæ generosiores & animosiores, in salis tribulationum vndis & aduersitatū fundo potius, quam in quietis deliciarum & voluptatum torrentibus, reperiuntur. Sal quoque ut corporum corruptionem impedit, ita etiam tribulationum salugo, animarum.

Cogitate igitur mortales, delictis, & voluptatibus assueti, qui tamen gloria potiri, & nihil pati vultis, fieri nequaquam posse, ut ad gloriam & coronam, non præmissis certamine perueniatis. Considerate, inquam, quanta perpessus sit Christus, quænam tormenta subierint Martyres, & quantas tribulationes & ærumpnas Sancti pertulerint. De his ingenere ita locutus est Psalmista: *Propter te mortificamur tota die, astimati sumus sicut oves occisionis.* Quasi dixisset: Maiestatis tuæ amplitudo, & bonitas tua infinita, qua nos ad tantam gloriam euocasti, tamque amœnum nobis locum præparasti, ita nos vicissim ad te redamandum obsequiumque fidelissimum præstandum inuitant, ut libenter quotidie mortem subire, & instar bestiarum iugulari exoptemus.

Psalm. 43.

Id ipsum fatetur Apostolus, aitque rerum diuinarum desiderium tam acres sibi stimulos subicere, gloriæque cœlestis dignitate in tantum se excitari, ut à cæpto virtutis tramite nullis aduersitatibus, aut tormētis, non ipsa denique morte, queat diuelli: *Certus sum, Rom. 8. quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum, neque creatura a iā poterit nos separare à charitate Dei.*

O zelum admirabile! ô desiderium exæ. S. Pauli destuans! ô affectum vehementem! Dicere eum desiderium voluisse opinor, Quando oculos ad æternæ erga gloriam beatitudinis statum contemplandum attol- cœlestem. lo, & simul attendo, quam sordeat in eius comparatione mundus, tantopere illius fruendi desiderio exæstuo, nulla ut haberi in mundo queat tentatio, aut in mundo hostis, qui me ad peccatum pertrahant, rerumque cœlestium amorem animo deleant; ita namque ad eandem anhelos, suspiro, tantus me earum amor tenet, ut quæuis tartarus & mun-

du, homines simul & diaboli, ab eodem me-
 auellere contenderent, cœptum virtutis ta-
 mitem non desererem, aut amorem inter-
 mitterem: nihil enim sunt omnia vitæ huius
 tormenta pœnarque, si cum alterius gloria
 comparentur: *Quod enim momentaneum est,*
 ait alibi, *& leuis tribulationis nostra supra mo-
 dum in sublimitate æternæ gloriæ pondus opera-
 tur in nobis, æquænam autem est, 6 Marti-
 matici, interinstans & æternum proportio,*
 quænam inter momentaneum, & æternam
 extensionem dimensio?

Hac cogitatione permoti plurimi Marty-
 res, in suppliciorum & pœnarum via, quæ
 ad gloriam ducit, animose & strenue perre-
 xere, tormenta explere, mortem quoque
 ipsam exhibentes, proposita scilicet rerum
 cœlestium dignitate, & gaudiorum æternor-
 um magnitudine, & quantum supplicia cru-
 ciatum inferebant, tantum & multo ampli-
 us consolationum gloriæ consideratio af-
 ferebat. Hinc ad Religiosos loquens Bernar-
 dus: *filij huius sæculi vident cruces nostras,*
& non consolationes nostras, quas cœlum nobis
 impertit, nec sciunt nos gloriæ adipiscendæ
 spe ad fortiter agendum animari. Didicerat
 hoc ille ab Apostolo, qui in secunda ad Co-
 rinthios hunc in modum locutus est: *Pater*
miserationum, & *Deus totius consolationis,*
qui consolatur nos in omni tribulatione nostra,
*quoniam sicut abundant passiones Christi in no-
 bis, ita & abundat consolatio nostra.* Vix enim
 nos mortis horror inuadit, quin statim glo-
 riæ solamen cœlitus descendens nos in tor-
 mentis animet, ac vires suggerat: *Respiciunt*
enim ad incredibilia & cœlestia premia, & pro-
 pterea omnes eiusmodi tribulationes momenta-
 neas ac leuissimas reputant, aiunt Origenes &
 Chrysoströmus.

1. Cor. 4.

2. Cor. 5.

Lib. contra
Celsum.

Lib. 1. de cõ-
punctione
cordis.

Tertull. lib.
de corona
militis c. 14.

Gen. 48.

Quidquid demum sit, tribulationes nec-
 cessario subeundæ sunt. Notauit hoc ipsum
 in Christo Tertull. in eo, quod post resurre-
 ctionis triumphum cum Apostolis manduca-
 uit, *Christus fauos post sella gustauit, nec antea*
*rex gloria à cœlestibus salutatus est, quam rex Iu-
 deorum præscriptus in cruce, minoratus primum*
à Patre modicum quid citra Angelorũ, & ita glo-
 ria & honore coronatus.

Figuras iam producamus. Jacob cum Jo-

sephi filios Manasse & Ephraim benedice-
 ret, manibus in crucis figurâ efformatis eod-
 dem benedixit, quæ benedicendi formula ab
 illo tempore in visu mansit, denotabat hoc,
 non posse Patris æterni benedictiones, quam
 per crucem, quæ tribulationum, tormento-
 rum & pœnarum symbolum est, obtineri.
 Conceptum hunc mihi idem, qui supra Ter-
 tullianus suggestit, sed adiungam & alios.

Templum Salomonis cochleam sinuosam
 in circuitu habebat, per quam ad eiusdem fa-
 stigium conscendebatur: quod & Ezechiel
 in secundi descriptione obseruauit,
Platea erat in rotundum, ascendens sursum per
cochleam, quo docemur, nõ posse nos ad sub-
 lime & splendidum cœlorum templum, nisi
 per sinuosam tormentorum tribulationum-
 que cochleam, ascendere.

Salomon Rex fecit sibi ferculum de lignis Li-
 bami, columnas eius fecit argenteas, reclinatorium
 aureum, & ascensum purpureum. Verborum
 horum mysterium Hieronymus exponens,
 ait hic designari, ad triclinium, illud cœleste,
 in quo Beati omnes iucundissime in perpetuas
 æternitates reficiuntur, & Angelorum
 atria non nisi per martyrium, ipsumque san-
 guinem, per mortem, inquam, vel per tribu-
 lationum amaritudines, quæ ad martyrium
 etiam referri queunt aditum dari. Atque am-
 borum symbolum purpura est, & color ille
 puniceus, & utrumque ad beatitudinem per-
 ducit.

Initio Apocalypseos legi: *Particeps in tri-
 butatione,* & *regno & patientia:* quæ verba dũ
 legerem, eorũ quamprimum sensum & my-
 sterium percepi: cum enim ait participem se
 fuisse tribulationis & regni, euidenter ostendit,
 laborem ante coronam esse subeundum:
 neque enim regnare permitteretur, qui labo-
 rem subire noluerit. Vnde Apostolus, *si sitis*
stinebimus & conregnabimus.

Cur enim toties in Sacris litteris fœlicita-
 tem & beatitudinem cœlestem coronæ cõ-
 paratam legimus, uti in Apocalypsi: *Esto fide-
 lis usque ad mortem,* & *dabo tibi coronam vitæ.*
 & in Epist. ad Timotheum: *In reliquo reposita*
est mihi corona iustitiæ, aliisque sexcentis?
 Variaz nominis huius rationes dari possunt,
 sed quam Augustinus assignat, optimã iudi-
 co, ait

Ezech. 41.

Cant. 3.

Lib. 2. in E-
zech. Ho-
mil. 13.

Apoc. 2.

1. Tim. 2.

Apoc. 2.

2. Tim. 4.

Lib. de unico
agone Chri-
sti.

co, ait enim hoc eam nomine consignari, quod non nisi certantibus promissa sit, idque ex mente S. Pauli: *Nemo coronabitur, nisi qui legitime certauerit*. In huius rei signum voluit Hebraeos Dominus amatos & velut in acie constitutos terram promissionis ingredi: atque hinc Ecclesia in Canticis palmae assimilatur, *statura tua assimilata est palma*; quae non nisi victoribus dari solet. Dicigitur nobis deesse figuras, vel caelestem gloriam, coronam illam regiam praedestinati destinata, sine sudore, labore & certamine parari.

Hic igitur desino, Auditores, & ad hoc vos exhortor, ad tribulationes siquidem sustinendas vos disponite, si gloria potiri velitis, arma gerite, certaminibus attuecite. si triumphum obtinere desideratis. Sed rerum caelestium imprimis recordamini, & animum a terrenis auellite, illaque vos cogitatione armate, qua se Philosophus Seneca olim communiabat, *Maior sum*; inquebat, *Et ad maiora genitus, quam ut man ipsum sum mei corporis*. Ille vero mancipium se corporis reddidit, qui non nisi mundana cogitat, rebusque terrenis cogitationem affigit. Nam quo caelum obtineatur, terra despicienda est.

Simile.

Nam quemadmodum nebulae, nubesque spissiores solis radios impediunt, atque oculis iucundissimum illius lumen eripiunt, ita quoque inordinatus & nimius erga res terrenas affectus caelestium meditationum offuscat & impedit. Hinc Laurentius Justinianus Patriarcha, de nimia diuitiarum cupiditate & affectu tractans ait: *Hic affectus praesentia amat, temporalia cumulat, spiritalia negligit, Et cum totus, et spargit in imis, nihil potest a mare de summis*.

Simile.

Altero nemo oculo terram, & altero caelum, eodem tempore potest inuenire: ad eundem modum fieri nequit, ut eadem anima caelestia & terrena simul respiciat. Huius opinionis est Joannes Chrysofost. *Non est, ait possibile, ut qui praesentibus est mancipatus, inefabilem honorum desiderium accipiat unquam*. Nam uti amor parem non paritur, ita nec rerum caelestium desiderium: dignitas quippe earum postulat, vt ante omnia quarantur, caeterisque preferantur.

Ita namque hoc suauiter Christus, dicens: *Quarite primum regnum Dei*, prius, inquam, Christi, quam regnum mundi, delicias potius caeli, quam terrae vanitates considerate. Insinuauit id ipsum Patriarcha Isaac, cum dilectum sibi Jacob benediceret: *D. tibi Deus, de rore caeli, Et de pinguedine rra*, incipit a caelestibus & desinit in terrena, demonstrans, quantopere caelum terrae preferendum sit. Auctorem huius allegorici conceptus habeo Tertullianum.

Castigat Iudaeos Aggaeus Propheta, qui tempore Darij Histalpis prophetauit, quod Babylonica captiuitate reuersi maiorem domorum suarum, quam templi Domini restaurandi rationem haberet: *Domus, inquit, mea, a-fecta est, Et vos festinatis vnusquisque in domum suam*. Qua castigatione tacite argui crediderim eos, qui caelum terrae, spiritalia temporalibus, aeterna & nunquam interitura momentaneis, perennia fugacibus postponunt. Hic igitur finem faciamus.

Vestrum itaque est omnium horum recordari, Auditores, & caeterorum obliuisci, viuat, viuat, inquam, assidua caeli memoria, qua viuat quatuor nouissimorum reminiscencia, & quoniam horum tractationi iam finis imponendus, nunquam eadem animo excidant. Et vt memoriam dictorum vobis reticem, mortem semper ante oculos habetote, quomodo nimirum omnes eidem sint obnoxij, quomodo communis sit, nemini parcat, omnes sine vilo intuitu abripiat, perpendite quam proditorie nobiscum agat, quot homines abstulerit, quam incerta illius hora sit, quot artes & dolos adhibeat, quam versuta & varia sit, quam cruenta & immitis, magnos & paruos, opulentos & egenos, Croesos & mendicos feriens, omniaque in cineres & putredinem conuertens. O serox parca, o mors quam merito omnes perhorrescant.

Perpendite quietiam, restare post mortem iudicium, sed adeo terribile & metuentum, vt ipsi iusti vix futuri sint securi, & Angeli trepidaturi: iudicium horrendum, cui nimirum Christus praesidebit, cui peccatores velut rei, diaboli accusatores, creaturae omnes velut testes intererunt: iudicium for-

Num. 2.

Cant. 7.

Lib. de disc. monastica. cap. 4.

Hom. 3. in Genes.

307

Gen. 27.

Lib. 3. contra

Marcionem.

c. 14.

Agga. 1.

Compendium eorum.

quae de morte dicta sunt.

Recapitulatio de iudicio di-

ctorum.

midabile, in quo tota mundi machina tremet, ignis omnia deuorabit, cæli motus cessabit, mare instar sanguinis rubescet, elementa pauebunt, ær fulgores & fragores euibrabit, terra grandine replebitur, montes à fulmine ferientur, rerum natura tonitru concutietur: iudicium vniuersale, cui omnes orbis nationes, Diaboli simul & Angeli adstant, in quo omnia delicta minutim exequantur, in quo de omnibus factis exactissima ratio reddenda erit. O dies veremutuenda, cuius memoria nunquam exuenda!

Anacrophazosis de pœnis inferni.

Memoramini adhæc infernum, damnatorum ergastulum; reproborum carcerem, dæmonum receptaculum: quo nullus orbe locus tetrior aut abiectior, in terræ centro, qui situs sit, quem radiis nunquam Phœbus illustratus, sed perpetuis, qui tenebris & densa caligine sit oblitus. Infernum, inquam, infœlicium confugium, maleficorum domum, furiarum palatium, vmbrarum locum, teterrimorum odorum cloacam, corruptionum sentinam, sordium, & putredinis torus colluuiem: in quo perpetua vlulatus, perennes lachrymæ, gemitus interminabilis exauditur, in quo non nisi mala calamitas, & miseria infernum bufonibus, draconibus, serpentibus, viperis, monstris repletum, fornacem igne sulphure flammaque semper exastuantem: infernum, in quo tormenta nunquam terminantur, supplicia æterna sunt, non mensibus, non annis, sed æternitatis vltima tempora dimetiuntur: labyrinthum, è quo nunquam egredi conceditur, in quo ignis, velut diuinæ iustitiæ administer & vindex, in damnatos semper agit, dæmones loco tortorum sunt, damnati nocte dieque ob cruciatuum acerbiteratem desperant & efferascunt; ò locum horribilem, & dignum cuius memoria omnes percellat ac consternat!

Brenis Epitome corû, refugium, fidelium regnum, animarum noque hæctenus de cœlium, Angelorum Sanctorumque aulam. SS. lo locuti sumus. Trinitatis palatium, regium Dei omnium conditoris habitaculum, locum pulcherri-

mom, iucundissimum, amœnissimum, splendidissimum, in quo in æternum viuatur, in quo perfecta satietas, vbi non nisi de voluptate deliciisque scimo est, in quo perpetuus dies, lumen nunquam deficit, mille collucet soles, vbi nulla horret nox, è quo vmbra exulat, tenebræ proscriptæ sunt, in quo nullum tadium, vbi passiones morbidae, ægritudines, ærumnæ, labores, ipsa denique mors, locum non habent aut potestatem, sed vnica voluptas & gaudium: in quo iucundissimum habetur omnium simul Angelorum Patriarcharum, Prophetarum, Regum, Apostolorum, Virginum, Martyrum, & omnium Beatorum, qui vnquam existerent, vnus in locum congregatorum confortium, in quo animæ diuinæ essentiæ conspectu iaculantur, corpora solem & stellas splendore antecedunt, cuius mirabilia tam ampla sunt, diuitiæ ita copiosæ, & voluptates adeo singulares, vt quidquid hic aut diuitiarum aut voluptatum haberi possit, cum iis comparatum, non nisi vanitas, fumus, imo nihil, videatur, & quorum omnium possessio fructioque æterna est. Hæc igitur omnia mente & animo gerite, nouissimum semper recordemini, & audacter postremo concludam, fieri nulla ratione posse, vt peccetis, nec vt vllum peccatum in anima vestra locum habeat, quamdiu horum omnium memoria in eadem viget; idque ex mente Salomonis, dicentis: *Memorare nouissima tua, & Ecl. 7. in æternum non peccabis.*

Te porro, ò Deus plene maiestatis & gloriæ vitæ, non autem mortis, quam peccatum peperit, & quæ præuaricationum abortiuum est, auctor, inquam, quem iudicem venturum in die illa horrenda & metuenda credimus, quem infernum & cœlum condidisse certum est, quo & iustitiam & simul misericordiam declararet, impios nimirum castigandæ, istis autem mercedem largiendæ gratiam nobis, obsecro, tribue, vt horum omnium, memoria mente nostra nunquam excideret, sed mortem semper meditemur, eius insultus declinemus, eius technas & versutias eludamus, & ad eam sustinendam dum adfuerit, nos disponamus, vt corpore nimirum ab eadem extincto, anima nihilominus

minus sub tuis insignibus mereat, iudiciorum quoque tuorum tubæ semper auribus instrepant rigor, quo ad iudicium venturus es, numquam cogitationibus nostris excidat, sed proponamus interdum animo exactam illam rationem, quam omnibus operibus, verbis, quin etiam cogitationibus oportebit reddere. Sed ecquis pudor erit & ignominia, omnia delicta sua, totius orbis conspectibus & cunctorum hominum oculis reuelata cernere? Infernalium quoque suppliciorum horrorem semper præ oculis habeamus, ut pœnas formidando, peccata, quibus eadem debentur declinemus, pœnas, inquam, acerbissimas, dirissimas, & æternas, quæ diabolos & damnatos ad desperatio-

nem cogunt. Recordeatur denique gloriæ cœlestis, & habitaculi Angelorum, ubi tu cum omnibus Electis habitas inculpe, obsecro, animarum laminæ necessarium horum nouissimorum memoriam; & ita inculpe, nulla ut eandem ætas deleat aut eradat, ut Salomonis consilium secuti, non amplius te offendamus, & nunquam offendentes, vita sanctissime traducta, misericordia tua succurrente, eo, quo omnes Sancti peruenere, & quo perueniunt, qui numquam te delictis exacerbant, ad æternam scilicet gloriam, pertingere mereamur, ad quam sua nos gratia Pater & Filius, & Spiritus S. Paracletus deducant, Amen.

Docebo iniquos vias tuas.

F I N I S.



INDEX